

10. Allmänt om delegation

Stadsdelsnämnden kan med stöd i kommunallagen (6 kap. 33-38 §§) delegera sin beslutanderätt i en rad ärenden till en grupp förtroendevalda, en enskild förtroendevald eller en enskild tjänsteman i staden. Det betyder att dessa delegater fattar beslut på nämndens vägnar. Om nämnden på detta sätt delegerar beslutanderätt till förvaltningschefen kan nämnden även överlåta åt henne eller honom att i sin tur uppdra åt någon annan anställd inom kommunen att fatta beslut istället (vidaredelegering).

Syftet med delegering och vidaredelegering är att föra ut besluten i detaljfrågor i verksamheten för att underlätta för nämnden och förvaltningsledningen att ägna sig åt övergripande frågor som rör mål, kvalitet, uppföljning och strategisk planering. Merparten av stadsdelsnämndens beslut fattas av stadsdelsförvaltningens tjänstemän. Besluten gäller ett stort antal ärendegrupper inom nämndens olika verksamheter. För att hålla ordning på vem som har rätt att fatta beslut inom respektive ärendegrupp, och även för att kunna visa upp nämndens delegering för tillsynsmyndigheter och andra som begär det, upprättas en delegationsordning.

Vissa former av beslut får enligt kommunallagen (6 kap. 34 §) inte delegeras utan måste beslutas av nämnden i sin helhet. Det gäller bland annat ärenden som rör verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet samt ”ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt”. Flera specialförfattningar, till exempel socialtjänstlagen (SoL), innehåller också uttryckliga delegeringsförbud. Vissa beslut är mycket integritetskänsliga för den enskilde. Därför har möjligheten att delegera i dessa fall begränsats till ett utskott bestående av ledamöter och ersättare i nämnden, sociala delegationen. Begränsningar av det slaget framgår av 10 kap. 4 § SoL.

Samtliga beslut om utlämnade av allmän handling regleras i delegationsordningens allmänna ärendegrupp.

Delegering eller verkställighet

Kännetecknande för delegationsbeslut är att lagstiftaren har lämnat alternativ och att det krävs någon form av övervägande eller självständig bedömning av beslutsfattaren. I den kommunala verksamheten finns en mängd ställningstaganden och avgöranden som inte är beslut i lagens mening utan ren verkställighet.

Kännetecknande för verkställighet är att det utförs enligt författningar och föreskrifter, där det saknas möjlighet till självständiga bedömningar. Exempel på verkställighet är avgiftsdebitering enligt fastställd taxa. Verkställighet kan inte överklagas och anmäls inte till nämnden.

Syftet med att redovisa vissa typer av verkställighetsärenden i delegationsordningen är att tydliggöra att det avser just verkställighet och inte beslut.

Delegat

Den som får beslutanderätten kallas delegat. Delegater kan vara utskott, ledamot eller ersättare i nämnden, eller anställd inom nämndens förvaltning. Delegat kan överlämna ärendets avgörande till närmast överordnad delegat, eller i ärenden som bedöms principiellt viktiga, till nämnden. Om delegaten inte är i tjänst eller inte kan nå i akuta situationer beslutar den som fullgör delegatens uppgifter. Om inte någon sådan är utsedd beslutar överordnad chef.

Beslutets rättsverkan

När en delegat fattar beslut på nämndens vägnar, har beslutet samma rättsverkan som om det fattats av nämnden och kan överklagas på samma sätt.

Återkallande av delegation

En nämnd har befogenhet att när som helst återkalla en lämnad delegering. Däremot kan ett redan fattat beslut med stöd av delegering i princip inte återtas. Nämnden har ingen omprövningsmöjlighet.

Beslutanderätt för nyanställda

Närmast överordnad chef avgör när beslutanderätt tilldelas en handläggare. Det sker normalt efter sex månaders erfarenhet av det aktuella verksamhetsområdet.

Ärendegrupperna som berörs är:

- Socialtjänst (kap. 6 och kap. 7)
- Äldreomsorg (kap. 8)